

—Изази сваког четвртка на цијелом табаку.

Стаје за *Црну Горз, Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину*:

годишње . . . 4 фор.
на по године . . . 2 „
на четврт године 1 „
за *Србију и све друге земље*
годишње . . . 15 франака
на по године . . . 8 „
на три мјесеца 4 „
у злату.

ЦРНОГОРКА

ЛИСТ ЗА

КЊИЖЕВНОСТ И ПОУКУ.

Уредник:

ЈОВАН ПАВЛОВИЋ.

Претплата из Црне Горе и сва нима шаљу се саџом уреднику.

Претплата из Србије упућује се Велимиру Валожићу у Биоград, а из других крајева под адресом Р. Рамадановић Сattareo (за „Црногорку“).

Претплату примају сви наши књижари и новинарске експедиције. Не-франкирана писма не примају се.

БРОЈ 24.

Цетиње, 26. Јула 1884.

ГОДИНА I.

Читаоцима.

Љубави ка књизи и просвјети у Онога, који на пријестолу црногорском сједи, има се захвалити, што ће „Црногорка“ и даље излазити.

Његово Височанство Кнез имао је високу милост, да нареди, да се из Његовићих средстава подмирује дефицит „Црногорке“, докле број њених претплатника не нарасте толико, да не буде више дефицита.

Том владаљачком потпором обнајжени, ми смо у стању да огласимо, да ће „Црногорка“ и даље без прекидања излазити.

Оглашујући то ми имамо, уз најдубљу благодарност Његовом Височанству Кнезу, да речемо и народу српском само једну ријеч, а то мислимо да ће се добро разумјети свуд куд овај лист доприје.

Узвишеном владоу црногорском ваља уштедјети овај издатак.

За то се не иште жртава. Код добре воље и ревнога настојања пријатеља наше књижевности могла би „Црногорка“ стећи бар толико претплатника, да јој се не мора помагати из онога извора, који је толико потребан сиромашној овој земљи и њеном мученичком народу.

У то име ми се овдје обраћамо народу српском, у надању, да ће он иззивом својим учинити, да буде излишна потпора „Црногорци“, те да она живи и напредује сама о себи.

Ми ћемо се од своје стране трудити, колико у силама нашим лежи, да се та цијел

што прије постигне савјесном напњом при уређивању овога листа.

Цетиње, 25. Јула 1884.

Уредништво „Црногорке“.

„Црногорка“ ће излазити и од сад у свему као до сад: на истом формату и истој карти, на цијелом табаку, четир пута мјесечно, и то свакога четвртка у јутру.

Цијену смо јој обалили. Она ће од сад стајати:

За *Црну Гору и Аустро-Угарску*, (с *Босном и Херцеговином*):

На годину . . . 4 фор. — а. вр.
На по године . . . 2 „ — „ „
На три мјесеца . . . 1 „ — „ „

За *Србију и све остале земље*:

На годину . . . 15 франака у злату.
На по године . . . 8 „ — „ „
На три мјесеца . . . 4 „ — „ „

Дојаконњим претплатницима „Црногорке“ урачунаће се њихова претплата и на даље, ако им према овој обаљеној цијени што претјече.

Претплата из *Црне Горе* нећ се шаље управо потписаној администрацији.

Претплата из *Аустро-Угарске* (и *Босне и Херцеговине*) и осталијех земаља нећ се шаље поштанском јуџунициом на г. Петра Рамадановића у Котор.

Претплата из *Србије* нећ се шаље књижари В. Валожића у Биоград.

Ко хоће да пошље претплату непосредно на потписану администрацију, нека то учини у писму *наилаженом потпуно до Цетиња*.

Бројеви, с којима је уредништво „Чрногорке“ у заостатку, накнадниће се у течају ове половине године.

Сви дојављени бројеви „Чрногорке“ од почетка године могу се добити истако по оба-

леној цијени, т. ј. по 2 фор. а вр. год., ако се пошле претплати и за идућу половину године, т. ј. од 1. Јула па до 31. Децембра ов. г.

Цетиње, 25. Јула 1884.

Администрација „Чрногорке“

Х А М Л Е Т,

Краљевић Дански.

Трагедија у 5 чинава од Вијеама Шекспира, с инглеског превео др. Лаза Костић.

Други чин.

Појава IV.

(Придворје. Улазе Хамлет, Хорације и Марцело).

Хамлет.

Уједа зима; мраз је врло љут.

Хораци.

Жестоко с'јече као да је крут.

Хамл.

Које је доба?

Хораци.
Није дванаест још.

Марц.

Е, прошло је.

Хорц.

Зар? Нисам чуо, на онда ту је час

Кад овуда обично хода дух.

(Чују се изнутра трубе и пуцава).

Шта значи, кнеже, то?

Хамл.

Краљ ноћас бди, чашама тражи дно,
ијан посрће разметљив наметник;
док рајско вино сипа у грло
разглашују му одздравца част
и тон и труба.

Хорц.

Је ли то обичај?

Хамл.

Јест, обичај:

Ал' рекао бих — ма да сам никао ту

и томе вичан — тај наш обичај

батаљит' љепше је но назити.

С тих пијанака пустих пада срам

на народ наш пред св'јетом осталим.

Зову нас посвуд пијаницама

са свињским надимком; и заиста

сваку нам славу тај окаља глас.

Тако се деси каквом човјеку

да брадавца гадна падне нањ,

ил' рођајем (ком нико није крив,

не бира свог постанка природо),

сувишном каквим пресиља се крв

ломећ' разуму тврде оградe;

ил' навиком што одвећ окуж

пристојност сву; да, рекох, људи ти, —

срамоте носећ' таке једне жиг,
рођења маст ил' среће биљегу
ма какве му врлане иначе,
ко сунце чисте, толико да их је,
вршиш колко човјек подноси,
оудиће га ипак свјетски суд
због оне једне само погрешке.
Срамоте драм застра славу сву,
саблажњу својом.

(Долази Дух).

Хораци.

Кнеже, ево га!

Хамл.

Сви анђели, сви свети, у помоћ! —
Ил' вампир био, или блажен дух,
донио рај ил' задах паклени,
ил' добро хтјо ил' зло, ти долазиш
у тако разговорном лицу ми
да морам да те зовем, Хамлете,
мој тата, краљу! Одговори ми!
Освјести ми нецање! Реци ми,
што мошти твоје, мртве погребом,
разбучаше свој покров? Зашто гроб,
у ком те мирно лежаш' видјесмо,
расклана тешке мрамор-челусти
избацујућ' те опет ван? Ох, зашт'
мртваче, сад под бојним околном
на мјесечев изађе опет сјај
странеши ноћ; те живим људима
ужасно нама тако ц'јепаш св'јест
недомашним нам души мислима?
Говори, зашт'? рад чега? Што ћемо?

Хораци.

Намигује вам поћи за њим, као
да има неку особиту рјеч
на само с вам.

Марц.

Гле, како пристожније св
себи вас маше даље одавду:
ал' не идите с њим.

Хораци.

Не никако!

Хамл.

Да збори неће; онда идем с њим.

Хораци.

Немојте, кнеже!

Хамлет.

Зашто? Какав страх?

Мој живот ми не вреди итладе ;
а душа моја, шта јој може он,
јер бесмртна је као што је и сам ?
Опет ми маше ; — сво пођох с њим.

Хораци.

Ад' намамид вас, кнеже, на воду,
ил' оној ст'јени на страховит врх
што на дно мора стрмо пропада ?
Па тамо да се странно прометне
те ума вашег тим занесе власт
у лудило ? Немојте, пазите :
и мјесту самом очајан је вид,
без ичег другог, мозгу свакоме,
топућ у бездан мора дебелог
што под њим бучи.

Хамлет.

Опет маше, гле : —

Хајд пођох с тобом.

Марцело.

Ви нећ'те, кнеже.

Хамл.

Себи руке, ви !

Хор.

Не см'јете поћ'.

Хамл.

Мој усуд виче кој !
чврстећи тједу сваку живицу
силом живаца лава немејског. *(Духу маше.)*
Опет ме зове ; — пусти те, господе !
(Откисне се од њих.)

Учинићу га духом, Бога ми,
ко с' усуди заступити ми пут.
Ја рекох, даље : — Напрјед, ево ме.

(Оде Дух с Хамлетом.)

Хораци.

Страховито га машта заноси.

Марц.

За њим ! Не ваља слушати га ту.

Хораци.

Хајд за њим ! Шта ће томе бити крај ?

Марц.

Труло је нешт' у Данској држави.

Хораци.

Помози Боже.

Марцело.

Хајд'мо за њим, хајд' !

(Оду.)

Појава У.

Даљи крај придворја.

(Враћа се Дух и Хамлет.)

Хамлет.

Куда ме водиш ? Збори, даље не.

Дух.

Слушај ме.

Хамлет.

Хоћу.

Дух.

Дође скоро час
кад морам да се вратим у муке
накленог огња.

Хамлет.

Јадни душе, јао !

Дух.

Немој ме жалит', само пази, чуј,
што будем казао.

Хамл.

Збори, слушај рад.

Дух.

Освети тако кад ме будеш чуо.

Хамл.

Шта ?

Дух.

Ја сам ова твога дух :

осуђен ићи поћу донекле,
а даљу чамит' постом огњеним
док сва на чисто не изгоре зла
што жив починих. Али кад бих смио
да кажем тајне моје тамнице,
најлакша би те приповјести р'јеч
расп'јела ум ти, срзла б' млада крв ;
ко звјезде би ти очи испале,
оскочили б' од главе увојци,
а свака длака усправила б' се
ко бодље морског језа кад је лут.
Ал' та се вјечна не открива в'јест
кој месу упиња. Чуј, чуј, О чуј ! —
Ако ти икад отац бјеше драг —

Хамлет.

О Боже !

Дух.

Освети му убијства ружни срам.

Хамлет.

Убијства ?

Дух.

Убијства, да, најдирљег, правог зла,
најчуднијег, најнеприроднијег.

Хамлет.

Говори брзо ; да ми освета
полети живо ко молитве р'јеч
ил' мис'о љубавника.

Дух.

Вољан си ;
и био б' љећи него масни жбуи
што мирно жме на води Летниој,
кад не би план'о ту. Сад, сине, чуј :
У врту, веде, змија м' уједа
у сну : тако се дански вара свијет
о мојој смрти причу слушајућ
преварницу : ага драго дјете, знај,
та змија што ти оца уједе
носи му врну сад.

мокрију све друге душевне моћи, не размахују се тако силно, да њихом својим збришу и однесу све што у ризици душе пађу. Они се брзо сталоче, и душа добија свој свагдашњи облик.

Нормално здрав човек не може се ни *ражсавати* онако јако као ненормалан. У души његовој не може никак да се са свијем смирене од какве туге и жалости. То што њега за час у жалост тиене, само је као неки облак, који часом прлиједе испред јаснога сунца његове душе. Јак тјелесни организам, правилно функционисање физиолошко свијех органа не допушта ма како јаком спољашњем утиску, да поремети ту правилност, да се такне равнотеже душе, да начини узбуну у њој, да је за навијек емота пријем велом. Сјенка миње у брзо и души се новрати њена нормална свјетлост.

Нормално здрав човек не може ни да *љуби* ни да *мрзи* онолико као ненормалан. У љубави као и у мржњи он је вагда одмјерен, љубав у њега никак не може бити толика, да он себе у њој утопи, нити мржња толика, да му се сопствени суд, тијело, од ње изије. Нормални тјелесни организам његов никак не допушта, да се од њега много одузима (љубављу или мржњом) и на страну издаје. Он не *коће* да себе изгуби, да нечегне у другом индивидују, нити да сам свој организам најде и онтеги рад другога. У љубави, као и у мржњи његова се душа много не ремети.

Нормално здрав човек не може ни да се *разжлугти*, *наједе*, да дође у *шев*, *жарост*, *очазане*, да га *страх* обузме, да се *паду* преда, да се *занесе*, *одушеви*, *ухвати* и т. д. као човјек ненормалан. Сви ти афекти, сва осјећања, сви спољашњи утисци, који толико револуционирају душу нормалнога човјека, одбијају се се без знатнијех последица од чистога огледала његове душе. Његови живци као да су од дридарског тетива; никакав спољашњи утисак не може њих да потресе и узнемири; што их е поља дарне, то они пренесе „хладнокрвно“, без икакве узбуне, до централнога сједишта, а овдје се о свему производи свијест без икакве или бар без велике реакције. Код нормалнога човјека сваки је утисак што је могуће објективан; он од своје објективности не губи ништа на путу свом од периферије до мозга; живци га нимало не препаришу, док га предаду мозгу, а овај га опет не прерађује на стотину начина помоћу својих апарата, него га прима онаквога какав је, и не реагује на њ на стотину начина. Што му ухо или око прими, то се мозгу предаје у оригиналу; ту нема никакве примјесе; ту нерв ушни и очњи није ништа додао при транспорту, а у мозгу се опет збила са

свијем обична процедура т. ј. никла је у свијести вјерна представа од онога што је живац јавно, без икаквога додатка, без увеличања, без умањивања. Мозак је остао на миру, па не узнемирује ни живану систему, ни срце, ни остало тијело. За то се у нормално здрав човјека много мање употребљује и троши живчана система и срце него у ненормалнога.

Ушљед свега тога у нормално здрав човјека не може бити онолико *идеалисања* као у ненормалнога. Нормално здрав човјек реалиста је; он је то већ сам по себи, нити треба да се учи реализму од теоретичких реалиста и натуралиста, који су све друго прије само не то што кажу да су. У обрвама дјевојчицим он не може да види „с мора шпјавице“, него само неколико длака црне или смеђе или какве му драго масти, свијених над очима; очи му ијесе „два танета усијана“, нити су усне дјевојачке ружичасте и медене, него је преко њих превучена слузна кожа, која је дрвена, док је крв добро храни, а преблједи и помодри, чим јој крв престане сласти довољно хране. Он не може да нађе у ма како црним очима „поноћ“, нити су му зуби „два низа бисера“, а камо ли да у звјездама небесним види „штрцајуће жуљеве на стонали Господа Бога“ и т. д. и т. д.

У ненормалнога човјека, у којег мозак, живчана система и срце не раде у свему и са свијем по нормама физиолошким, бива противно од тога.

(Наставиће се).

Крај Иван-бегова корита.

(*Џешиков сан*).

Сред букова густог лада
Срски пјесник трудан лега' —
Сан превари њега млада
Крај корита Иван-бег.

Успава га шум извора,
Тужна пјесма српских вила
Којено је Ловћен гора
Ка' сирочад прихватила.

Пјесник заспа — у сну виђе
Бег Иван-бег сврх планина
Коритама како сиће
Водећ' собом до два сина.

Жалосно му блједо чело —
Жалосније њеде лице,
А око је невесело
У несретне све тројице.

Крај извора тада ладна,
Мучника до три стаме,
Иван сједе — д'о два јадна —
На кољена сна наше.

Из очлх им сузе точе,
Страшно ј' виђет' несретнике
Који вапе: „прости оче,
Прости Ђуца издајнике!

Ми издасмо народ мгла,
Ми издасмо аманте,
Које су нам оставили
Наши предци — вјере свете.

Ох опрости оче стари,
Издајнике ти опрости!¹⁴
„Никад, никад измачари!
Проклетје вам биле кости!

Нама земља вас родила,
Наше мљјско храну дала;
Туђа вам је земља мила,
Туђе вас је очарало!

За господство ти Станша,
Издао си стаорбину!
Рад господства твог падиша,
Притиште ни домовину!

Тебе Ђорђе вјешност твоя,
Латинскога очарала,
„Баволек те миса“ смела,
Омрзну ти земља мила!

Те остави Црну Гору,
Те остави Ловћен свети,
Гђе ти бише закл'њава?
Гђе ти бише аманти?!

Ти к падиши, а ти дужд'у,
Свака од вас к врагу оде,
Заборавив ериску нужду,
И ловћенске ладне воде!

Јер ловћенске ако воде
Срб се тужан не нације,
Тор жар сунца и сабоде
Неће никад да огрије!

Све то чуше ериске виле,
Свака к своме крају оде,
Не би л' Српство научило,
Да ловћенске пије воде!

Јер је Ловћен света гора,
Ка' Турчину света Мекка,
Око њег' се куши' мора,
Срб из близга и даљка!

Она Иванова Корита 1884 г. Јунија

Јован Половић-Липовац

ПОД ОСТРОГОМ 1884.

(Насанаак *).

Да видите наше намастире!
Нар. Ијесма.

Било је близу подиз, кад смо се почли скупшати са висине Бијеле Руд из у то море од свјетлости, мириса и зеленила. Сјахасмо се к ња, јер је некако много угодније пролазити се ијешце кроз густи шумарак и пресијецати вијугави пут, него ламити се преко њега на к њу и не моћи комито уживати еве љепоте природне, испред којих узгласмо.

Силзак се брда траје доста дуго. Оно има два подизја; кад се на прво спусти, иде се под јак равницом, д к се дође до друге косе, са кје је већ вида и зела на Сунца, кјо се подвила испод д њ г подизја бријега.

На првом подизу прсфосмо село *Заврча*, врло романтично под жно напрема високоме Гарчу. Од тог села пођосмо даље до друге косе, са кје се до искључо мињуга спустимо до ријеке Сунца.

Сунца ријека има то непријатно име ваља због тога, што се љсти сунци. Кад смо ми прско ње прелазили, још најје патила од те белести. Потци шумски још се је добро хранила, а сунца још није тако јак прихидило, да јој воду испије до корита. Она је још била права рјеч ца модорозлнксте бје, евејекага жњота, јак г струјава. Прско ње води дрвени мост, којим смо прешли у праву долину бјелопављичку.

Сад смо испред оне љепоте, коју смо малу пријед овога са висине гадали. Оне шуме, он л љаде, она поља, она усјеви стјеје нам блжк приманути, ми пролазимо испред њих. Али утисак неможе да буде онакв, као кад се глуда из дље. Непосредност, детаљност не гди оку; она брине намбо, кји дје даје да; растањана дјеа буну слику на саме дјеће. Од самјих дрва не могуемо да видимо шуме; од самјих класова не могуемо да видимо ледуљез ж жњога злата; љајама и прострачаи природе претвориле се у поједине баљке овога и онаг имени. Али нам је ипак година неспрекидана мијина слика, мимо које пролазимо; час ливада, час усјеви, час шума, час дуг, час востант, на села, на ријеку, на људи. Особито нам дражесно бјеше пролазити кроз густе шуме и дугове. У љима ваља нека збиља, и ка свечаност и тајанственост. Високо грљење е густим листовом обрнато се и синело једно у друго, те на до усјаним зрацима сунчаним, да продије у та ља довите сјенице природне. Тек ако издјек ји значак нађе гдјегод какву рунцу, па продије својим јаким коњем у ту хладовиту светиљу, ма дукти л тјенери баш као да није сигуран своје ваде. Протиз љт кроз ту тајанствену нијему ташину шумску ч вјек чисто и сам занјјеме, чисто постане озбљјачија, узвиј наји, чисто се занесе мислама својим у и к дил кз, и љовнате крајеве. Кроз шуму се иде љут љи; бар се мени чини, да би се велчанствена светиљ љна обесветила људским торокљем. Кроз шуму се иде миса ља, а мисла тада постају дубље, т жк, круније, и саопштавају се не другом коме, него себи самоме, својом унутрашњем укућанину.

И ми смо тек љт љт прса зати кроз густе шуме и мимо плућне усјеве, д к нз тоасмо ди се већ прибл жујемо — и кјоге граду. Оно смо најрије

* Види број 22 „Црногорке“.

опизвају на вишој и бољој култури земљишта и разновиднијем гајању кориснијих биљака. Највише руметан, па крста, па вишња, трешња, смоква, наранџа, шипак, главато зеље и шљива казивали би нам, и да нијесмо знали, да су ту негде људи, да их је повише на броју и да су врједни.

Пред нама је стојао *Даниловград*, иза Орје Луке највиши подјужу у долини бјелогорској.

С ове стране, с које ми дођасмо, Даниловград се не види, док се у саму варош не уђа. То је срећна околност за оне вароша, које су подобне да нас својом љепотом изненаде. Даниловград има то так да постане. Он још није постао оно, на што је намијењен. Ово њега све је дајено, само он има тек да постане лијепа. А он потпуно заслужује, да постане бијела лабуд бјелогорско долина. На жалост, Црна Гора још није досјела, да градове гради, а и снага јој њена данашња не допушта да то чини. Остаје нам дакле Даниловград — град будућности. — И ми у то потпуно вјерујемо, и ту бисмо вјеру само онда изгубили, кад би престали вјеровати, да ће људи, а нарочито Срби, вазда вољети љепоту природе и гнијезда своја савијати на овијема мјестима, на која је природа изручила изданшом руком богате дарове своје.

Таково је мјесто, Даниловград.

(Наставиће се).

Књижевни преглед.

Библиографија.

Илустрована историја Српског Народа од најстаријих времена до проглашења краљевине. За народ и школу. Са 100 слика. Издаје Коста Мандарић. У Бечу 1884. Четврта свеска. Цијена, 20 новч.

Посланица Николу Милашу, архимандрету, доктору богословије, професору црквеног права и црквене историје и ректору православне семинарије у Задру, на књигу: „К питању о јерархијеном положају сарајевске митрополије.“ Написао: Босански попо. Панчево, печатња Браће Јовановића. 1884. Цијена 25 новчића.

Поука о чувању здравља. За народ написао Др. Милан Јовановић Ватут. Награђено дјело. На по се штампано из „Народног Здравља“. У Биограду. Краљевско-српска државна штампарија. 1884.

Nov. Roman Ivana S. Turgenjeva, preveo s ruskoje M. Lovenčević. Preštampano iz „Slobode“, Zagreb. Naklada G. Grünhuta. 1883. Cijena 1 for. a. vr.

Sagen und Märchen der Südslaven von Dr. T. S. Krauss. Band II. Leipzig: Verlag von Wilhelm Friedrich, K. R. Hofbuchhandlung. 1883.

Како се ваља чувати и лијечити од колере. За народ написао Др. Илија Стјанковић, практичар у Новом Саду. (Прочитано у сједици, Задруге љекара и апотекара доње Бачке“ 9. Јулија 1884.) У Новом Саду, издаше књижаре Луке Јоцића и др. 1884. Цијена 20 новч.

Митрополит Црногорски **Василије Његош** или **Историја Црне Горе** од 1750 до 1766 године. Напи-

сао Марко Драговић, ескретар министарства просвјете и црквених дјела. Цетиље, удружаној штампарији 1884. —

Вјести из странијех књижевности.

— „*Revue Internationale*“ доноси у својој свесци од 10. Јуна ов. г. занимљив чланак „Хрватске *Маре Чоа* : „О народном позоришту у Хрватској“ (*Le Théâtre national en Croatie*). У том чланку описује се постанак и развјат народнога позоришта у Хрватској. На заврштку чланка честита списатељка није се могла уздржати а да не помене иски „дух византијски“ који тобож све више бјесни испред народног позоришта хрватског као предње страже западне културе. Који је то „*esprit byzantin*“? Ми га не познајемо нити га данас ипде видимо. Зар се без мало шовинизма не може проћи ни у озбиљним расправама? — У истој свесци пише главојата списатељица Дора Дистрија „о народном култур животиња“. Ту, међу осталим, и Шарац Марка Краљевића налази достојно мјесто, упоређује с Пегазом јелинским, Вукелом Александра Великога, Киратом најслатнијег ајдука турског Кур-Оглуа, Кентаврима грчко-латинскијема и другим славним коњима. Штета што није обрнула пажњу и на Момчилово Јабучица!

— У јунској свесци францускога часописа „*La Nouvelle Revue*“ почела је госпођа Адам (*Madame Adam, Juliette Lamber*) писати о своме путу и бављењу у Угарској, са великом симпатијом за мађарски народ. У продужању тога мутописа (у свесци јулској, епомиће и Србе угарске, који су баш за вријеме њенога бављења у Пешти имали тамо конференцију, иза које је дошао квиндски програм. Из ога, што ту пише о Србима угарским, види се да их не познаје, јер није о њима онако како је слушала у круговима мађарским.

Чувени пиесај романа „*Serge Panine*“ и „*Maitre de Jouges*“, Ђорђија Оне, издао је опет нов један роман под насловом: „*Lise Fleuron*“. Прави париски роман од моде, као што се сваки дан кују у Паризу. Гауица из једнога париског позоришта игра у њему главну улогу.

— Достојевсково роман „*Помошени и уоријебени*“ изашао је у француском пријеводу под насловом „*Humiliés et offensés*“.

Исправка.

У последњем броју Црногорца, у којем стајало о престави Розанове „слике на живота“: Еј, људи, што се не жениш, стоји погрешно да је оригинал наслов: „*Unsere Frauen*“ у мјесто „*O diese Männer!*“ — Како је иста погрешка и у „Гласу Црногорца“, молимо читаоце да исправе.

Због уређења нове штампарије Читаонице Цетињске, у којој се лист овај штампа, није он могао изаћи на вријеме. Што је овога мјесеца изостало, то ће се накнадити додацима у течају ове последње године.

Уредништво.